

Deze website draagt het AnySurferlabel, een Belgisch kwaliteitslabel voor toegankelijke websites. Meer informatie vindt u op www.anysurfer.be.

28/05/2010 @ 15:15

[venster sluiten](#)

Scholen: de locomotief van Europa

Een miniatuurstoomlocomotief met een Belgisch onderstel, Duitse wielen, IJslandse cabine, Finse stoomketel en Engelse gasbrander. Daarachter 24 wagons van scholen uit 21 Europese landen: een symbolischer Europees project dan 'Train for Europe' vind je niet. Wie reist mee met de Europese trein?

Voor België haakten de leerlingen en leraren van het Sint-Jozefinstituut in Geel hun wagon aan. Ze reisden naar Duitsland, Frankrijk, Italië en Spanje, vergaderden tot middernacht in het Engels, Duits of gebarentaal en stelden de Europese trein voor in Bad-Kreuznach, Trier, Geel en uiteindelijk in het Europees Parlement in Brussel. Volgens een jury van Europese parlementsleden geeft het project het best de Europese eenmaking en identiteit weer.

Maar een prestigieuze prijs doet de Europese droom(trein) niet stoppen. Leraar elektriciteit Roger Tormans wil de komende jaren een tweede Europese trein op de rails zetten: "Daarvoor hebben we met onze Europese partnerscholen 27 (net zoveel als er landen in de Europese Unie zijn) verbeterpunten opgesteld tijdens ons bezoek aan het Hongaarse Dunaújváros. We willen dat nog meer leerlingen van het Europese project kunnen proeven. Scholen zijn de locomotief van de Europese gedachte."

Waarom wint de zeven meter lange 'Train for Europe' de prestigieuze Keizer Karel jeugdprijs? "Omdat het project perfect de essentie van de Europese idee weergeeft: samenwerken en de kracht van diversiteit ontdekken", zo zegt Jerzy Buzek, voorzitter van het Europees Parlement. Wat staat er naast een flesje Duvel op de Belgische wagon?

Het Europees Parlement in Brussel, april 2009. "Ik wist niet dat Kroatië zuiver water had", zegt Jan Peeters (17), leerling aan het Sint-Jozefinstituut in Geel. Net als 150 leeftijdgenoten en leraren uit 21 landen trok hij in T-shirt met de Europese blauw-gele kleuren naar hier om hun 'Train for Europe' voor te stellen. Achter een locomotief, die straks hopelijk sterk genoeg is om het zes meter lange gevaarte op gang te trekken, hangen 24 wagons. Elke wagon heeft voor het land karakteristieke elementen. Kroatië gaat prat op zijn waterkwaliteit en vult daarom zijn wagon met twee liter zuiver Kroatisch water. Waarmee hebben de Belgen hun wagon geladen? Jan Peeters: "Enkele leerlingen hebben gebrainstormd over wat ze typisch voor ons land vinden.

Die voorstellen werden op Smartschool aan de leraren van onze school gepresenteerd. Zij kozen voor het ontwerp met pralines, het Atomium, Manneken Pis en een flesje Duvel op de wagon."

English, please

De Duitsers en Belgen zijn de stuwende krachten in dit gigantische Europese project. In de zaal is een televisieploeg van ZDF, een Belgische cameraploeg valt niet te bespeuren. Fons Hechtermans: "Het is een enorme eer om in het Europees Parlement ontvangen te worden, maar zie jij veel politici? Hebben ze allemaal zo'n drukke agenda of begrijpen ze niet dat dit een écht Europees project is?" Ruim een jaar later geeft een jury van Europarlementsleden dit project de erkenning die het verdient: de trein kaapt in Aken de prestigieuze Keizer Karel jeugdprijs 2010 weg.

Deze delegatie gelooft in Europa. "Tijdens de vele voorbereidende vergaderingen kregen we begrip voor het lange vergaderen van de Europese politici", zegt Fons Hechtermans. "Soms zaten we tot middernacht rond de tafel. Deels omdat we allemaal gepassioneerd met de trein bezig zijn, deels omdat er veel tijd kruipt in elkaar proberen te begrijpen." Welke taal spraken de verschillende delegaties dan? "Engels en Duits en véél gebarentaal. Sommige landen hadden jammer genoeg vaak de neiging om 'ja' te knikken tijdens de vergaderingen, maar achteraf toch hun zin te doen. Grappig was dat we vooral onze Engelse collega niet begrepen. Meer dan eens moesten we 'Martin, English, please' zeggen."

"Met al die landen rond de tafel? Gebarentaal wérkt!"
Fons Hechtermans

Brabançonne op mp3

Jan Peeters besteedde samen met drie andere leerlingen van 5 elektromechanica minstens 25 lesuren aan de Belgische wagon: "Dat ons werk zou worden vergeleken met wagons van andere landen gaf ons extra motivatie. Je wilt niet dat je land uit de toon valt." Dat doet de Belgische wagon allerminst. Als de trein begint te rijden, oogst de Belgische wagon onmiddellijk succes met een auditief gadget. De Belgische vlag wordt gehesen en een ingebouwde mp3-speler laat de Brabançonne klinken. De delegaties van de andere landen fluiten tussen hun tanden. Daar hebben zij niet aan gedacht. "Die Europese trein was verdorie een veeleisende klant", lacht Denis De Ryck, leraar elektromechanica. "De hoge en steeds veranderende eisen van Roger en Fons en hun Europese team leverden een extra leereffect voor de leerlingen op. Zo ervaren ze wat het is voor een 'lastige' klant te moeten werken. In een schoolcontext krijgen ze vaak gewoon een opdracht en voeren die uit. Nu hebben ze hun eindwerk meerdere keren moeten aanpassen wegens niet goed genoeg of nieuwe richtlijnen. Voor dit project was een 7 op 10 niet goed genoeg, ze moesten naar een 10 op 10 streven."

Roger Tormans en Fons Hechtermans keken niet op een extra uur om hun Comeniusproject op de rails te houden, maar zonder hulp van andere leraren zou hun treinproject op een zijspoor raken: "Als je een Europees project opstart, houd je het best rekening met de draagkracht van je collega's. Net zoals een locomotief maar een beperkt aantal wagons kan trekken, kan elke collega maar een bepaalde extra inspanning aan."

Viersterrenhotel

Comenius was de klant en het Sint-Jozefinstituut een radertje in het gigantische productieproces dat over 21 landen uitgesmeerd werd. Fons Hechtermans: "Wij maakten het onderstel van de locomotief en segmenten van de sporen. Heel wat van het uitvoerende werk gebeurde met CNC-machines. Fijner werk zoals de

pralines met een freesmachine. Onze afdeling schildertechnieken gaf de pralines en het Duvel-flesje een kleurtje."

Leraren en leerlingen aan het Sint-Jozefinstituut investeerden veel tijd in het Europese project. En hoe zat dat met de centen? "We hebben nog wat geld over", glundert directielid Marc S'Jegers. "Dat komt omdat collega's Fons en Roger liever in een goedkoop hotelletje overnachtten dan in een viersterrenhotel, zoals sommige andere landen deden." S'Jegers moedigt Europese of internationale projecten zeker aan: "Europa bepaalt de toekomst van onze leerlingen. Grote gerenommeerde bedrijven zoals Demi, De Nul of Besix gaan op zoek naar werknemers die er niet voor terugdeinzen om voor langere tijd in het buitenland te werken. Bovendien krijgen veel van onze leerlingen in hun latere job collega's uit andere Europese landen. Op een grote bouwwerf bijvoorbeeld ontsnap je daar niet aan."

Tot voor enkele jaren ging een aantal leerlingen naar Zweden op stage, maar dat initiatief bloedde dood: "Nu is er één leerling in de afdeling houttechnieken die stage loopt in Frankrijk. Ik juich een buitenlandse stage toe, maar dan moet de stagebegeleider zich zo ver kunnen verplaatsen, of je moet volledig vertrouwen op het oordeel van je Europese collega's."

De zeven meter lange Europese trein heeft zijn laatste ronde in het Europees Parlement afgelegd. Tijd om af te breken. Roger Tormans: "Na zo'n project kan het niet anders of je wilt al aan een nieuw beginnen. Zo is het ook bij ons. We dienen sowieso een nieuwe projectaanvraag in, want van dit project onthoud ik één ding: met wilskracht bereik je veel. Waar een wil is, is een ijzeren weg (lacht)."

Ook kleuters en bbo-leerlingen ontdekken Europa

Is een Comenius-project met minstens drie Europese scholen enkel weggelegd voor gemotiveerde aso-leerlingen? "Nee", zegt Wim Cloots van EPOS. "Slechts 24 van de 91 goedgekeurde Comenius-projecten gingen dit jaar naar aso-scholen. Kleuterscholen en basisscholen voor buitengewoon onderwijs (bbo) zitten in de lift. De Europese trein heeft echt niet zo'n hoge opstap."

eTwinning is de makkelijkste manier om aan een Europees avontuur te beginnen. Je hebt twee scholen en het internet nodig. Om subsidies van Comenius los te weken moet je meer moeite doen. Het overgrote deel van de in 2009 goedgekeurde projecten zijn zogenaamde multilaterale schoolpartnerschappen. Daarvoor heb je scholen uit minstens drie verschillende Europese landen nodig. 'Train for Europe' met zijn 24 scholen uit 21 landen voldoet dus ruimschoots aan die eis. Zowel projecten in kleuter-, lager, secundair en buitengewoon onderwijs maken aanspraak op een subsidie van Comenius. Ook Europese projecten die opleidingen en nascholingen voor leraren voorzien, maken een kans.

"Een project moet twee jaren duren en het thema is vrij te kiezen", zegt Wim Cloots. "Comenius verwacht dat leerlingen internationaal samenwerken. Ze hoeven daarvoor zelfs de klas niet te verlaten. Zolang ze maar materiaal en ervaringen uitwisselen en evolueren naar een gemeenschappelijk eindproduct. Van leraren, directie en administratief personeel verwacht Comenius dat ze samenwerken rond een organisatorisch of pedagogisch thema zoals aanpak ongewenst gedrag, vakoverschrijdend werken ..." Is de Comenius-pot goedgevuld? Wim Cloots knikt: "De subsidie bedraagt 7000, 11.000, 15.000 of 20.000 euro, naargelang minimum 4, 8, 12 of 24 personen naar de partnerscholen gaan. Uiterlijk half februari moeten

aanvraagdossiers bij je EPOS vzw zijn. Een tegen juni goedgekeurd project kan het volgende schooljaar al starten.”

Niet alle Comenius-projecten hoeven multilateraal te zijn, een schoolpartnerschap tussen scholen uit twee landen (bilateraal) kan ook. “Maar dan moeten de leerlingen van minimum veertien jaar elkaar één keer in elk land gedurende minstens tien dagen ontmoeten. Naast een eindproduct focust deze formule vooral op sterker worden in vreemde talen: de gemeenschappelijke werktaal en de moedertaal van de partners. Projectsubsidie is enkel mogelijk vanaf minimum twaalf personen.” Comenius voorziet ook geld voor contactseminaries en voorbereidende bezoeken: zo krijg je de kans om eventuele partners te leren kennen vooraleer je in een schoolpartnerschap stapt. Ook voor nascholing in het buitenland is er geld. Ten slotte ondersteunen we ook gastscholen voor assistenten. Dan laat je een leraar in opleiding uit een ander Europees land drie tot tien maanden meedraaien in jouw school als assistent.”

Hoeveel geld zit er in de Comenius-pot?

In 2009 ging in totaal 1.628.000 euro naar 91 goedgekeurde projecten. Dit geld komt zowel van de Vlaamse overheid als van Europa.

De top drie van projectthema's in 2009:

1. Europees burgerschap
2. leren over andere Europese landen
3. vreemde talen.

In 2008 stond het thema Europees burgerschap ook op 1, ‘nieuwe technologieën en ICT’ op 2 en ‘milieu-duurzame ontwikkeling’ op 3.

In 2009 zijn er veel meer kleuterscholen (van 2 naar 13 projecten) en basisscholen voor buitengewoon onderwijs (van 2 naar 10 projecten) die in een Comenius-project stappen dan het jaar ervoor.

Hoe begin ik aan een Europees project?

De brochure 'Horizon', een voor basis en een voor secundair onderwijs, vertelt je stap voor stap hoe je een grensoverschrijdend project uitwerkt en is gevuld met tips & tricks. Bovendien krijg je een duidelijk beeld van de diverse subsidieprogramma's voor grensoverschrijdende activiteiten. Vind meer info over Europese projecten en download de brochure '[Horizon](#)' (een voor basisonderwijs en een voor secundair onderwijs)

Partners als je Europees gaat, zijn:

Ryckvelde vzw, Alden Biesen en EPOS.

www.ryckvelde.be - www.alden-biesen.be - www.epos-vlaanderen.be

Welke verstekelingen zaten op de Europese trein?

Aan 'Train for Europe' deden in totaal 24 scholen uit 21 Europese landen mee. De beroepsscholen (maar elk land geeft een andere invulling aan die term) kwamen uit België, Nederland, Duitsland, Spanje, Italië, Verenigd Koninkrijk, IJsland, Finland, Malta, Polen, Oostenrijk, Bulgarije, Frankrijk, Hongarije, Roemenië,

Slowakije, Kroatië, Tsjechië, Zweden, Zwitserland en Luxemburg. De Europese Unie telt in totaal 27 landen, toch ontbraken er niet 6, maar 9 landen*. Dat wil zeggen dat er 3 landen zitten in de lijst van 21 die eigenlijk niet tot de Europese Unie behoren. Vind jij welke?

A. IJsland, Kroatië, Zwitserland.

B. Finland, IJsland, Zwitserland.

C. Finland, Kroatië, Slowakije.

*De ontbrekende landen van de Europese Unie: Cyprus, Denemarken, Estland, Griekenland, Ierland, Letland, Litouwen, Portugal en Slovenië.

Leraren over Comenius

"Kinderen hebben geleerd fouten te durven maken als je een vreemde taal spreekt"

Herman Vermeiren - Vrije Basisschool De Minnestraal, Lebbeke

"Een virus dat een positieve, creatieve en leerrijke sfeer bracht in ons schoolteam, waardoor leraren openstaan voor nieuwe ideeën en ontwikkelingen in onderwijs. Taal belemmert je niet, maar verrijkt en leidt tot vriendschappen dichtbij of ver over de grenzen."

Lieve Venken, Ilse Pipeleers en Patsy Dilworth – BSGO De Lettertuin, Opglabbeek

"We bekijken GON voor Autisme Spectrum Stoornis nu in een nog bredere maatschappelijke en culturele context." *Ellen Wolfs – KOCA vzw Jonghelinckshof – Emmaüs*

"In een periode van vijftien jaar hebben honderden van mijn tso-leerlingen zelfvertrouwen en maturiteit opgedaan en met succes thema's uitgewerkt en gepresenteerd in een vreemde taal."

Walter Deygers - Vrij Handels- en Technisch Instituut, Dendermonde

"Ons project 'Puppets with a Mission' toont hoe kleuters elkaar begrijpen zonder elkaar te verstaan, openstaan voor andere culturen, geen vooroordelen hebben en onbevangen zijn tegenover andere kleuters."

Marc Moeyaert – Sint-Jansschool, Knokke-Heist

"Voor leerlingen kso, tso en bso en hun leraren een 'leer-belevenis': essentiële impulsen voor competenties die vakken, taal en onderwijsniveau overschrijden"

Marina Struelens - Stedelijk Instituut voor Sierkunsten en Ambachten (SISA), Antwerpen

"Een groter relativeringsvermogen, verbetering van elkaars onderwijssysteem, meer waardering vanuit de bedrijfswereld, uitgebreidere talenkennis, verschuiving van standaard- naar high tech-technologie van het eindproduct. Het resultaat van een dynamisch en duurzaam partnerschap."

Peter Evens - Gemeentelijke Secundaire School Munsterbilzen

"De leerlingen krijgen een positiever zelfbeeld: ze worden zich meer bewust van hun eigen kunnen en merken dat ze beter Engels kunnen praten dan hun leeftijdgenoten in de Europese partnerscholen"

Paul Van Itterbeeck – Stella Maris, Merksem

Foto's en meer over het project ['Train for Europe'](#) en op www.cnc-network.eu